

Brüssel, 19.12.2017
COM(2017) 789 final

**KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE NING
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 765/2008 (millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93) rakendamise kohta

1. KOKKUVÕTE

Tooteohutus on meie ühine mure. Toodet ostes soovime olla kindlad, et see on ohutu ja vastab kõigile õiguslikele nõuetele. Seepärast paluvad tootjad sageli sõltumatutel asutustel – nn vastavushindamisasutustel – enne toodete müümist kontrollida, kas nende tooted vastavad teatavatele standarditele. Seetõttu ongi vaja usaldusväärseid ja pädevaid vastavushindamisasutusi, kes teevad nõuetekohaselt oma tööd. Sel põhjusel on Euroopa Liit ka sisse seadnud nende vastavushindamisasutuste akrediteerimise süsteemi. Riiklikud akrediteerimisasutused kontrollivad oma riigis vastavushindamisasutuste pädevust, erapooletust ja sõltumatust.

Käesolevas aruandes antakse ülevaade määruse (EÜ) nr 765/2008 (edaspidi „määrus“) akrediteerimissätete ja CE-vastavusmärgise rakendamisest aastatel 2013–2017. Turujärelevalvet ja ELi turule sisenevate toodete kontrolli käsitlevate eeskirjade rakendamise aruanne sisaldub täitmise tagamise ettepanekule lisatud hinnangus, mis kuulub samuti kaupade paketti.

Aruandes kinnitatakse, et määrusega loodud Euroopa akrediteerimistaristu on toonud lisaväärtust nii ühtsele turule kui ka rahvusvahelisele kaubandusele. Akrediteerimist toetavad laialdaselt Euroopa ettevõtjad ja vastavushindamise kogukond, et tagada toodete vastavus kohaldatavatele nõuetele, kõrvaldada vastavushindamisasutuste ees olevad takistused ja soodustada ettevõtluse õitsengut Euroopas. Määrusega loodi kõigis liikmesriikides ning EFTA riikides ja Türgis usaldusväärne ja stabiilne akrediteerimissüsteem. Süsteemi tugevuse säilitamine on siiski keeruline ülesanne – kogu akrediteerimissüsteem tuleb hoida vastavuses tehnika viimase tasemega ja süsteemi kohaldamisel tuleb tagada ühetaoline rangus. Ühtlasi kinnitab aruanne, et ettevõtjad on ka rohkem teadlikud toodetel oleva CE-vastavusmärgise tähtsusest ühtsel turul.

Aruanne koostati koostöös liikmesriikidega toodete siseturu eksperdirühma akrediteerimise alarühma kaudu.

2. AKREDITEERIMINE

2.1. Poliitilised kaalutlused

Tööstustoodete ühtne turg on üks Euroopa suurimatest saavutustest ja suureneva globaliseerumise tingimustes tema suurim eelis. See on ELi majanduse tugevdamise ja õiglasemaks muutmise vahend. Ühiste Euroopa eeskirjade vastuvõtmisega on kõrvaldatud regulatiivsed tõkked enam kui 80 % tööstustoodete puhul ja loodud seega sujuv turg enam kui 500 miljoni tarbija jaoks. See on jõudsalt edendanud konkurentsivõimet ja innovatsiooni ning samal ajal pakutakse Euroopa tarbijatele üha suuremat valikut ohutuid tooteid, mis vastavad selliste avalike huvide nagu ohutus, keskkond ja tervishoid kõrgetele standarditele.

Junckeri juhitava komisjoni kehtestatud süvendatud ja õiglasema siseturu prioriteedi¹ saavutamiseks ja vastavalt komisjoni ühtse turu strateegias² kavandatule on oluline suurendada toodete vastavust kohaldatavatele õiguslikele nõuetele. Ühtse turu süvendamine tähendab ka vastavushindamise süsteemi tugevdamist.

¹ https://ec.europa.eu/commission/priorities_et.

² COM(2015) 550 final, „Ühtse turu täiustamine: rohkem võimalusi inimestele ja ettevõtetele“.

Kui valdkondlike õigusaktidega nõutakse kolmanda isiku poolset hindamist, nagu see on näiteks masinate, surveanumate, meditsiiniseadmete, liftide ja mõõteseadmete puhul, hindavad toodete vastavust asjaomastele õiguslikele nõuetele vastavushindamisasutused (laborid, sertifitseerimisasutused, kontrolliasutused, keskkonnajärelevalve asutused jne). Ettevõtjad kasutavad vastavushindamisasutusi ka vabatahtlikult, et tõendada standardite või õigusaktide järgimist isegi asjaomase õigusliku nõude puudumisel. Akrediteerimine tagab ja kinnitab, et nendel asutustel on tehniline suutlikkus täita oma ülesandeid nõuetekohaselt.

2.2. Akrediteerimise mõju ja akrediteerimissüsteemi toimimine

Akrediteerimine on riikliku akrediteerimisasutuse kinnitus, et vastavushindamisasutus täidab ühtlustatud standardite nõudeid ja vajaduse korral kõiki täiendavaid nõudeid, sealhulgas neid, mis on sätestatud asjaomastes valdkondlikes kavades.

Määrusel on oluline osa kaupade vaba liikumise hõlbustamisel siseturul ja rahvusvahelise kaubanduse toetamisel. Vastavalt selle sätetele määrab iga liikmesriik ühe riikliku akrediteerimisasutuse, kes tegeleb vastavushindamisasutuste akrediteerimisega. Kogu ELi hõlmavate ühtlustatud standardite kasutamise eesmärk on saavutada vajalik läbipaistvus ja usaldus vastavushindamisasutuste pädevuse vastu ning tagada, et Euroopa akrediteerimissüsteem on kooskõlas rahvusvahelise akrediteerimissüsteemiga.

Kuigi tootjad vastutavad endiselt selle eest, et nende tooted vastavad kohaldatavatele õiguslikele nõuetele, tagab vastavushindamisasutuste tehnilise suutlikkuse kõrge tase kontrolli täpsuse ja usaldusväärsuse. See aitab kaitsta siseturul selliseid avalikke huvisid nagu tervis ja ohutus.

Määruses nähakse ette ühtselt range akrediteerimismeetod kõikides liikmesriikides, nii et lõpuks piisab ühest akrediteerimistunnistusest, et tõendada vastavushindamisasutuse tehnilist suutlikkust kogu Euroopas. Akrediteerimine ELis annab seega eelise, et kui vastavushindamisasutus on määruse kohaselt edukalt akrediteeritud, on liikmesriikide ametiasutused kohustatud akrediteerimistunnistust tunnustama. Sellega kaotatakse tarbetud üldkulud, mis on seotud eraldi akrediteerimisega igas liikmesriigis ja toodete kontrollimisega eri vastavushindamisasutuste poolt. See loob Euroopa turul ettevõtluse arengut soodustava keskkonna.

2016. aasta lõpuks oli välja antud üle 34 450 akrediteeringu³ (reguleeritud ja ühtlustamata valdkondades), mis hõlmavad väga erinevaid tegevusalasid ja jagunevad järgmiselt:

Akrediteerimise liik	Akrediteerimiste arv 2016. aastal
Kalibreerimine ⁴	3245
Katsetamine ⁵	18 625
Arstlik kontroll	3407

³ Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni 2016. aasta aruanne mitmepoolse lepingu kohta, <http://www.european-accréditation.org/information/ea-multilateral-agreement-report-2016-is-now-released>.

⁴ Kalibreerimine tähendab peamiselt mõõteseadmete tehnilist konfigureerimist.

⁵ Katsetamine tähendab toote tehniliste omaduste kindlaksmääramist, kontrollimata selle nõuetele vastavust.

Akrediteerimise liik	Akrediteerimiste arv 2016. aastal
Toote sertifitseerimine ⁶	1752
Juhtimissüsteemide sertifitseerimine	1355
Isikute sertifitseerimine	480
Inspekteerimine ⁷	5158
Tasemekatsete läbivijjad	176
Võrdlusmaterjalide tootjad	44
Kontrollimine 14 065 (kasvuhoonegaasid) ⁸	133
Keskkonnajuhtimis- ja keskkonnanäiditeerimissüsteem (EMAS)	79
Kokku	34 454

Restruktureerimise ja määrusega kooskõla saavutamise protsess on nüüd lõpule viidud⁹. Kõik liikmesriigid ning EFTA riigid ja Türgi on loonud riiklikud akrediteerimisasutused¹⁰.

2.3. Euroopa akrediteerimistaristu

Vastavalt määrusele tunnustas komisjon Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni Euroopa akrediteerimistaristuna¹¹. Ta sõlmis 2009. aastal lepingu, milles täpsustatakse Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni konkreetsed ülesanded ja koostööpõhimõtted.

Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni põhiülesanne on määrata vastastikuse hindamise abil kindlaks riiklike akrediteerimisasutuste pädevus¹². Pärast edukat vastastikust hindamist allkirjastavad riiklikud akrediteerimisasutused Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooniga akrediteerimistunnistuste vastastikuse tunnustamise mitmepoolse lepingu¹³. Edukas vastastikune hindamine on akrediteerimistunnistuste vastastikuse tunnustamise eeltingimus. Vastastikuse hindamise süsteem on tõestanud oma tugevust, tagades riiklike akrediteerimisasutuste pädevuse kõrge taseme.

Peale selle on Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon teinud oma nõuandekogu kaudu koostööd huvitatud sidusrühmadega ning osalenud rahvusvahelistes akrediteerimisorganisatsioonides ILAC ja IAF¹⁴.

Koostöö Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooniga on olnud üldiselt väga viljakas. Viimastel aastatel on oluliselt suurenenud vastavushindamisasutuste akrediteerimise tähtsus. Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni ja selle

⁶ Sertifitseerimine tähendab mitme kontrolli käigus konkreetsetele (õiguslikele või muudele) nõuetele vastavuse tõendamist. Sertifitseerimine võib koosneda mitmest inspekteerimisest (vt 8. joonealune märkus inspekteerimise kohta) ja hõlmata pidevat jälgimist.

⁷ Inspekteerimine tähendab konkreetsete (õiguslike või muude) nõuete täitmise hindamist ühekordse kontrolli käigus.

⁸ Kasvuhoonegaaside heidet mõõtvatele/kontrollivatele asutustele esitatavad nõuded.

⁹ Vt määruse artiklid 4, 6 ja 8.

¹⁰ Nende kontaktandmed on avaldatud komisjoni veebisaidil: <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>

¹¹ Vt määruse artikkel 14.

¹² Vt määruse artiklid 10, 11 ja 13.

¹³ Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni mitmepoolne leping on allkirjastatud leping, millega allakirjutanud tunnustavad ja aktsepteerivad allakirjutanud liikmete kasutatavate akrediteerimissüsteemide võrdväarsust ning allakirjutanud liikmete poolt akrediteeritud vastavushindamisasutuste esitatud vastavushindamise tulemuste usaldusväarsust.

¹⁴ Rahvusvaheline Laborite Akrediteerimise Koostöökonverents / Rahvusvaheline Akrediteerimisfoorum.

liikmete töö tulemusena on mõistetud, et akrediteerimine – kui viimane kontrollitasand Euroopa vastavushindamise süsteemis – on läbipaistva ja kvaliteedile suunatud turu nõuetekohase toimimise ning selliste avalike huvide nagu tervis, ohutus ja keskkond kõrgetasemelise kaitse kindlustamise seisukohast väga tähtis.

2.4. Euroopa akrediteerimise komisjonipoolne rahastamine

2014. aasta juunis sõlmisid komisjon ja Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon neljaks aastaks (kuni 2018. aasta juunini) teise partnerluse raamlepingu. See raamleping võimaldab anda Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioonile rahalist toetust tema määruse kohaste ülesannete täitmiseks ja suunistes täpsustatud eesmärkide saavutamiseks. Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni tegevus, mis vastab ELi rahastamise tingimustele, hõlmab järgmist:

- vastastikuse hindamise süsteemiga seotud tehnilise töö tegemine;
- huvitatud isikutele teabe andmine ja osalemine akrediteerimise valdkonna rahvusvahelistes organisatsioonides;
- materjalide koostamine ja ajakohastamine akrediteerimisega seotud suuniste jaoks;
- kolmandate riikide abistamine¹⁵.

Partnerluse raamlepingus on sätestatud, et Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon ja selle sekretariaat võivad saada oma käimasoleva töö jaoks iga-aastast tegevustoetust. Käesoleva aruande koostamise ajaks on välja makstud neli iga-aastast tegevustoetust, mis on kokku 600 000 eurot ja moodustab ligikaudu 40 % kogu Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni üldeelarvest.

Sellest osa on kasutatud vastastikuse hindamise süsteemi haldamise ja juhtimisega seotud töö toetamiseks, mis hõlmas aastatel 2013–2017 järgmist¹⁶:

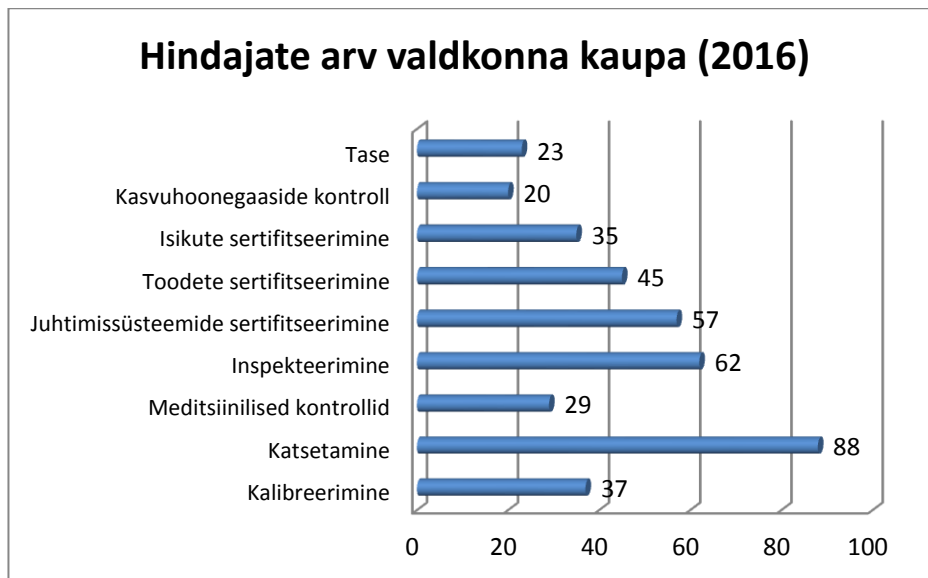
Aasta	Läbiviidud hindamised ¹⁷	Hindamistöö inimtööpäevad kokku
2013	11	673
2014	13	807
2015	10	583
2016	19	1138

2016. aasta hindajate arv valdkonna kaupa on järgmine:

¹⁵ Vt määruse artikkel 32.

¹⁶ Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni 2016. aasta aruanne mitmepoolse lepingu kohta, <http://www.european-accreditation.org/information/ea-multilateral-agreement-report-2016-is-now-released>.

¹⁷ Hindamised, esmased hindamised, ümberhindamised ulatuse laiendamisega või ilma ja erakorralised hindamised.

2016. aastal teatasid vastastikuse hindamise töörühmad kokku 135 tulemustest, mille puhul nõuti riiklikelt akrediteerimisasutustelt parandusmeetmete võtmist. Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon jälgib parandusmeetmete rakendamist. 2014. aasta juulis peatati ühe akrediteerimisasutuse tegevus. Pärast Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni nõutud parandusmeetmete edukat rakendamist tühistati peatamine 2014. aasta lõpus Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni läbi viidud erakorralise hindamise tulemuste alusel.

Seoses vastastikuse hindamisega hõlmab Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni tegevus ka vastastikuse hindamise süsteemi pidevat täiustamist ja vastastikuste hindamiste algatamist uute vastavushindamise tegevuste suhtes.

Toetatud on ka Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni tööd i) akrediteerimiskriteeriumide ühtlustamisel, ii) akrediteerimise arendamisel, konsolideerimisel ja rakendamisel ELis ning iii) koostöö tegemisel ELi-väliste akrediteerimisorganisatsioonide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja erasektori sidusrühmadega.

Iga-aastase tegevustoetuse kõrval nähakse Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooniga sõlmitud partnerluse raamlepingus ette ka võimalus anda konkreetsetele projektidele meetmetoetust. Sellega seoses osales Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon järgmistes projektides:

- 2013. aastal sõlmis Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon kliimameetmete peadirektoraadiga erilepingu meetmetoetuse kohta seoses akrediteerimisega määruse (EL) nr 600/2012¹⁸ raames. Selle erilepinguga seotud töö viidi edukalt lõpule 2015. aasta veebruaris.
- 2012. aastal sõlmis Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon rahvusvahelise koostöö ja arengu peadirektoraadiga teenuslepingu ELi ja Vene Föderatsiooni akrediteerimissüsteemide lähendamise kohta. Töö viidi edukalt lõpule 2015. aasta detsembris.

¹⁸

Määrus (EL) nr 600/2012, milles käsitletakse kasvuhoonegaaside heite- ja tonnakilomeetriaaruannete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ.

- 2014. aastal sõlmis Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon Teadusuuringute Ühiskeskusega teenuslepingu tugiteenuste osutamiseks seoses vabatahtliku Euroopa rinnavähi raviteenuste kvaliteedi tagamise kavaga (European voluntary Quality Assurance scheme for Breast Cancer Services) seotud projekti akrediteerimise aspektidega, mille aluseks on akrediteerimine ja kvaliteetsed suunised. Käesoleva aruande koostamise ajal oli projekt veel töös.

Komisjon ja Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon arutavad praegu kolmanda partnerluse raamlepingu üle.

2.5. Akrediteerimine teatamise toetamiseks

Teatamine on liikmesriigi tegevus, millega teavitatakse komisjoni ja teisi liikmesriike sellest, et ta on määranud ühtlustamist käsitleva ELi õigusakti kohaselt vastavushindamisasutuse, mis täidab selles õigusaktis sätestatud asjaomaseid nõudeid. Lõplik vastutus liikmesriigi teatatud asutuste pädevuse eest teiste liikmesriikide ja ELi institutsioonide ees lasub liikmesriigil.

Kuigi akrediteerimine on vastavushindamisasutuste pädevuse kontrollimise eelistatud vahend, võib kasutada ka muid vastavushindamisasutuste pädevuse hindamise viise. Sellistel juhtudel tuleb komisjonile ja teistele liikmesriikidele esitada tõendid, mis kinnitavad, et hinnatud asutus täidab kõiki kohaldatavaid regulatiivseid nõudeid¹⁹. Lisaks sellele peab teatatud asutus läbima korrapärase järelevalve sarnaselt akrediteerimisorganisatsioonide kehtestatud tavaga.

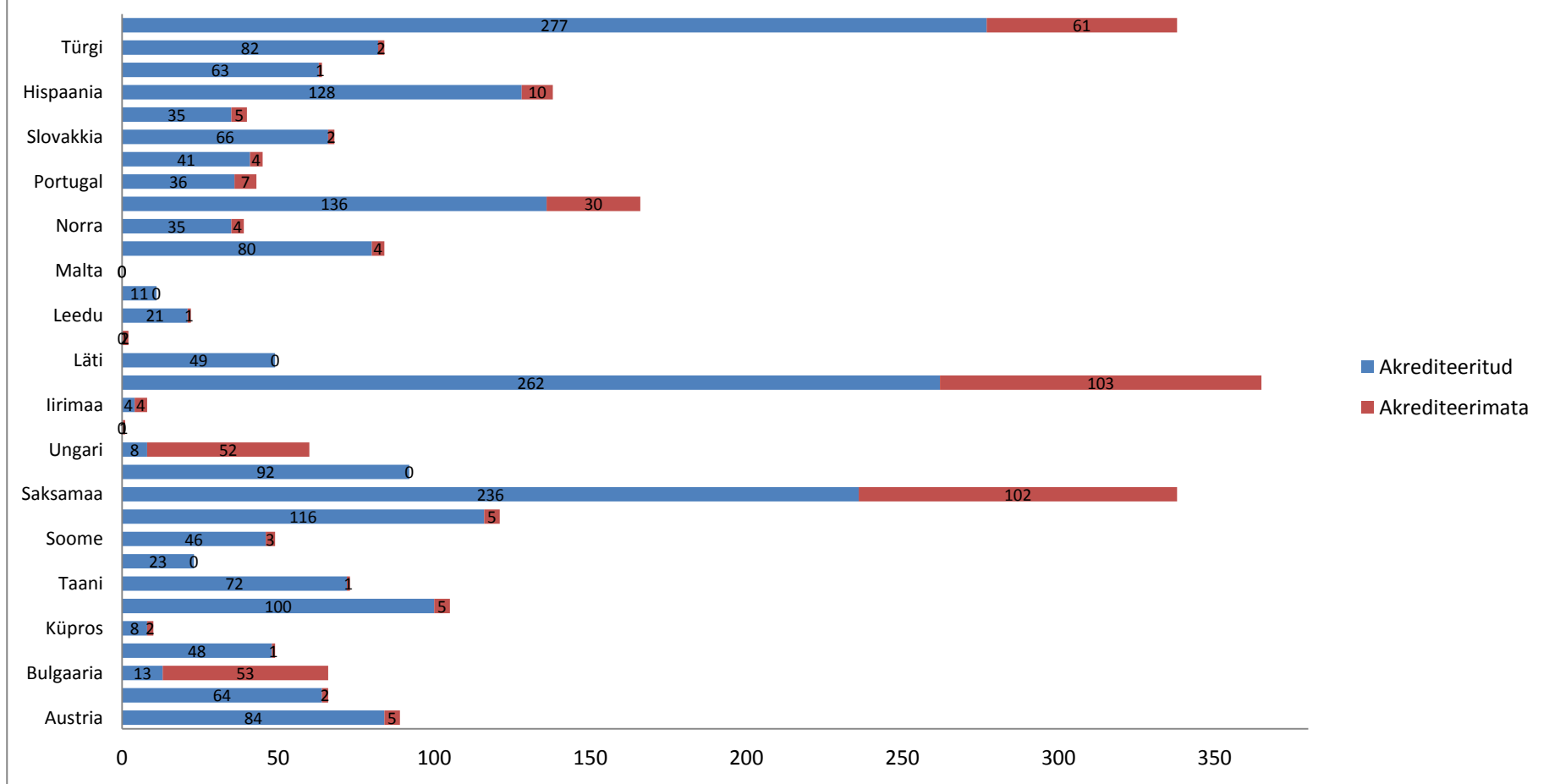
Akrediteeritud vastavushindamisasutusi käsitlevate teadete osakaal suurenes ajavahemikul 2009. aasta lõpust kuni 2017. aasta novembrini 34 protsendipunkti võrra. 2009. aasta lõpus, enne määruse jõustumist, käsitlesid 2249 teatest 1089 akrediteeritud vastavushindamisasutusi ja 1118 käsitlesid akrediteerimata asutusi (st 48,4 % kõigi valdkonna kõigist teadetest olid akrediteeritud asutuste kohta). 2017. aasta novembriks oli esitatud kokku 2708 teadet, millest 472 käsitlesid akrediteerimata vastavushindamisasutusi ja 2236 käsitlesid akrediteeritud asutusi (st 82,6 % teadetest olid akrediteeritud asutuste kohta).

Samal ajal töötas Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon välja paketi „Akrediteerimine teatamise eesmärgil“. See hõlmab juhenddokumente ja häid tavaid ning selle eesmärk on teatatud asutuste hindamise suurem ühtlustamine kogu Euroopas. Projekt viidi 2016. aastal edukalt lõpule ning Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon ja selle liikmed rakendavad praegu tulemusi.

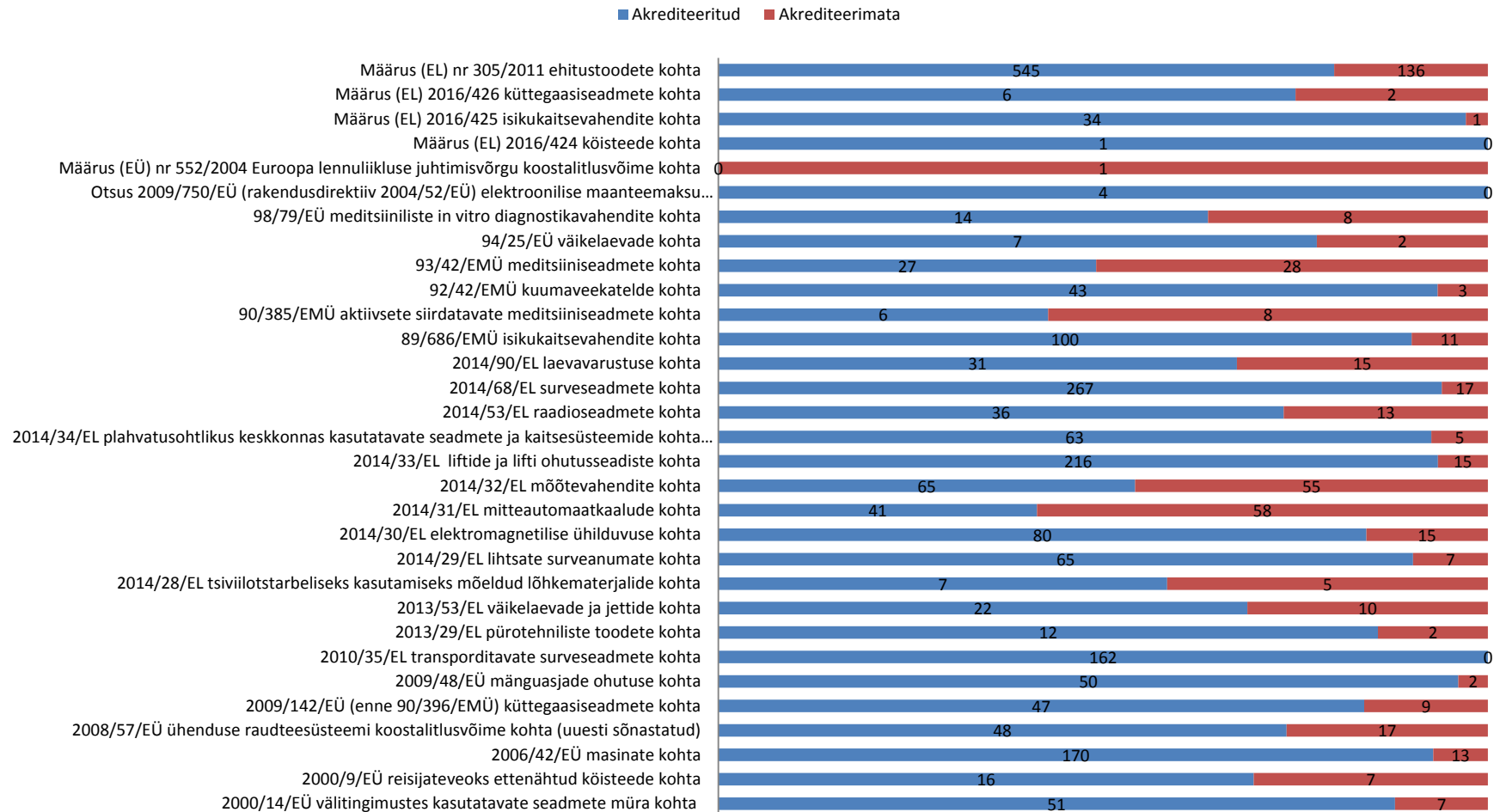
Järgmises tabelis on esitatud teadete jaotus liikmesriigi ja õigusakti kohta²⁰.

¹⁹ Määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 5 lõige 2.
²⁰ 2017. aasta 3. novembri seis.

Teadete arv riigi kohta (akrediteeritud/akrediteerimata)

Teadete arv õigusakti kohta (akrediteeritud/akrediteerimata)

2.6. Rahvusvaheline koostöö – leping Kanadaga

ELi ja Kanada laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA)²¹ ajutisel jõustumisel 21. septembril 2017²² asendas CETA vastavushindamise tulemuste vastastikuse tunnustamise protokoll Kanadaga 1998. aastal sõlmitud eelmise vastastikuse tunnustamise lepingu. Protokolliga laiendatakse kohaldamisala ja lihtsustatakse oluliselt menetlust, millega määratakse vastavushindamisasutused, kes täidavad ülesandeid eesmärgiga järgida nii ELi kui ka Kanada regulatiivseid/õiguslikke nõudeid.

CETA protokollis kohaselt võib ELis määratud vastavushindamisasutus katsetada Kanadasse eksporditavaid tooteid Kanada eeskirjade alusel ja vastupidi. Sellest on eriti palju abi väiksematele ettevõtjatele, sest nad ei maksa sama katse eest kaks korda, ja turustamiseks vajaminev aeg lüheneb, kuna sihtriigis tooteid ei katsetata ega sertifitseerita.

Protokollis tuginetakse akrediteerimisele, mis muutub seega veelgi olulisemaks alustalaks kolmandate riikidega tehtavas rahvusvahelises koostöös.

Eeldatakse, et ELi ja Kanada akrediteerimisasutuste puhul tunnustatakse lõpuks nende suutlikkust viia läbi akrediteerimist, mis on kooskõlas vastavalt Kanada ja ELi regulatiivsete/õiguslike nõuetega. Selleks sõlmisid Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon ja Kanada akrediteerimisasutus Standards Council of Canada (SCC) 10. juunil 2016 koostöölepingu. Selle eesmärk on muu hulgas vahetada teavet ja eksperte kohapealsete hindamiste läbiviimiseks, et suurendada vastastikust usaldust ELi ja Kanada asjaomastes akrediteerimisprotsessides.

Lisaks sellele seati pärast CETA protokollis sõlmimist sisse tihe koostöö Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni ja SCC vahel, et tagada ühtsus vastavushindamisasutuste hindamisel Euroopa ja Kanada tootealaste õigusaktide kohaselt.

CETA protokolliga hõlmatud valdkonnad on järgmised:

- elektri- ja elektroonikaseadmed, sealhulgas elektripaigaldised ja -masinad ning nendega seotud komponendid;
- raadioseadmed ja telekommunikatsioonivõrgu lõppseadmed;
- mänguasjad;
- ehitustooted;
- masinad, sealhulgas osad, komponendid – sh ohutusseadised, vahetatavad seadmed ja masinate koostud;
- mõõtevahendid;
- kuumaveekatlad, sealhulgas nendega seotud seadmed;
- seadised, masinad, aparaadid, seadmed, juhtimiskomponendid, kaitsesüsteemid, ohutusseadmed, juhtimisseadmed ja reguleerimisseadmed ja nendega seotud

²¹ *ELT L 11, 14.1.2017.*

²² Teatis ühelt poolt Kanada ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahelise laiaulatusliku majandus- ja kaubanduslepingu (CETA) ajutise kohaldamise kohta, *ELT L 238, 16.9.2017.*

instrumendid ning plahvatusohtlikes keskkondades kasutatavad ennetus- ja tuvastussüsteemid (ATEX-seadmed);

- välitingimustes kasutatavad seadmed, mis on seotud müraemissiooniga;
- väikelaevad ja nende komponendid.

2.7. Komisjoni meetmed määruse akrediteerimissätete täitmiseks

Määruses on sätestatud, et iga liikmesriik nimetab ühe riikliku akrediteerimisasutuse. Ometi väidavad mõned eraettevõtjad, et ka nemad tegelevad akrediteerimisega. Seepärast algatas komisjon rikkumisjuhtumid ja nõudis kahelt liikmesriigilt meetmete võtmist, et takistada nende territooriumil tegutsevaid „mitteriiklikke organisatsioone“ – isehakanud „akrediteerimisasutused“, mis ei ole ametlikult määratud riiklikud akrediteerimisasutused – täitmast ülesandeid, mis on vastuolus määrusega, ning korrigeerida nende tegevuse kirjeldust. Neid juhtumeid alles menetletakse.

Peale selle, kuna määrusega antakse ettevõtjatele võimalus esitada kaebus/vastuväide riikliku akrediteerimisasutuse otsuse vastu ning kohustatakse iga liikmesriiki tunnustama teiste liikmesriikide riiklike akrediteerimisasutuste akrediteerimistunnistuste samaväärsust, esitas komisjon küsimusi ühe liikmesriigi poolt 2015. aastal vastu võetud uue akrediteerimisseaduse asjaomaste osade kohta. Pärast komisjoni võetud meetmeid lahendas see liikmesriik täielikult komisjoni tõstatatud probleemid, muutes akrediteerimisseadust ja viies selle määrusega kooskõlla.

2.8. Akrediteerimisega seotud õiguslik areng konkreetsetes sektorites

2.8.1 Andmekaitse

Uue isikuandmete kaitse üldmääruse²³ artikli 43 lõikega 1 kohustatakse liikmesriike pakkuma sertifitseerimisasutustele mõlemat võimalikku akrediteerimismeetodit, st akrediteerimist andmekaitseõigusaktide kohaselt asutatud riikliku andmekaitse järelevalveasutuse ja/või riikliku akrediteerimisasutuse poolt. Need akrediteerimismeetodid puudutavad isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 42 kohaldamisalasse kuuluvaid sertifitseerimismehhanisme.

Andes sõltumatutele järelevalveasutustele erivolitused, tunnustab EL isikuandmete kaitse kui põhiõiguste harta artiklis 8 sätestatud põhiõiguse erijooni ning seega vajadust sertifitseerimisasutuste otsuste spetsiaalse läbivaatamise ja jälgimise järele.

Komisjon julgustab jagama kogemusi Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni ja isikuandmete kaitse üldmääruse kohaste järelevalveasutuste vahel. Sellega seoses on Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni taristu ja oskusteave vara, mis aitab tagada, et isikuandmete kaitse üldmääruse kohase akrediteerimise kõik kanalid on omavahel vastavuses.

²³

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta.

2.8.2 Toit ja sööt

Uue toidu- ja söödamäärusega²⁴ kehtestatakse akrediteerimine ja selles on sätestatud, et „akrediteerimise peaks tegema riiklik akrediteerimisasutus, mis tegutseb kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 765/2008“. Seoses sellega jälgib komisjon Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni akrediteerimistaristu kasutuselevõttu toidu- ja söödasektoris.

2.8.3 Küberturvalisus

Ettepanekuga võtta vastu küberturvalisuse määrus²⁵ kehtestatakse akrediteerimine ja selles on sätestatud, et „vastavushindamisasutused akrediteeritakse määruse (EÜ) nr 765/2008 kohaselt nimetatud riikliku akrediteerimisasutuse poolt ainult siis, kui nad vastavad käesoleva määruse lisas sätestatud nõuetele“. Peale selle on ettepanekus sätestatud, et „nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel“ võib Euroopa küberturvalisuse sertifikaadi välja anda üksnes avalik-õiguslik (vastavushindamis-) asutus; viimane võib muu hulgas olla riiklik sertifitseerimise järelevalveasutus.

Kuna riiklik sertifitseerimise järelevalveasutus peab tegema järelevalvet ka selle üle, kas teiste vastavushindamisasutuste väljastatud sertifikaadid vastavad õiguslikele nõuetele, jälgib komisjon koostöös liikmesriikidega küberturvalisuse määruse rakendamist (kui see on vastu võetud) ja tagab, et sertifikaatide vastavuse järelevalve on erapooletu ja läbipaistev.

2.9. Ülesanded

Määrusega on kehtestatud kindel akrediteerimise õigusraamistik. Praegu on peamine ülesanne hoida kogu akrediteerimissüsteem vastavuses tehnika viimase tasemega ja tagada, et süsteemi kohaldatakse ühetaolise rangusega.

Akrediteerimise laialdasema kasutamise tõttu võivad mõned riiklikud akrediteerimisasutused saada edaspidi rohkem akrediteerimistaotlusi, mis võib mõjutada nende rahalisi vahendeid ja inimressursse.

Teine ülesanne on luua võrdsemad tingimused, kui akrediteerimist kasutatakse teatamiseks. Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon on teinud paketi „Akrediteerimine teatamise eesmärgil“ juba palju ära. Jälgida tuleks selle projekti nõuetekohast rakendamist. Selles täidavad liikmesriigid teavitava ametiasutusena olulist osa.

Akrediteerimist kasutatakse üha rohkem uutes poliitikavaldkondades. Akrediteerimise laialdasem kasutamine ja üldine usaldus akrediteerimise vastu on Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni ja riiklike akrediteerimisasutuste tähtis kohustus. Seetõttu on väga oluline, et Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsioon saaks oma ülesannete täitmiseks jätkuvalt ELi toetust. Peale selle on tähtis hoida akrediteerimissüsteemist teadlikkuse ja arusaamise kõrget taset sidusrühmade seas, et tagada selle nõuetekohane rakendamine eriti uutes

²⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine.

²⁵ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb ENISA-t ehk ELi küberturvalisuse ametit, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 526/2013 ja mis käsitleb info- ja kommunikatsioonitehnoloogia küberturvalisuse sertifitseerimist („küberturvalisust käsitlev õigusakt“), COM(2017) 477 final.

poliitikavaldkondades. Komisjon jätkab akrediteerimise kasutamise edendamist uutes ettepanekutes, kus vastavushindamine on nõutav, kooskõlas määrusega (EÜ) nr 765/2008.

3. CE-VASTAVUSMÄRGIS

Määruses (EÜ) nr 765/2008 on sätestatud CE-vastavusmärgise üldnõuded ja -põhimõtted. Enamikus pärast 2010. aastat vastu võetud uutes toiduks mittekasutatavaid tooteid käsitlevates ELi õigusaktides nõutakse konkreetselt, et tooted kannaksid CE-vastavusmärgist ja CE-vastavusmärgise suhtes kohaldataks määruses (EÜ) nr 765/2008 sätestatud üldpõhimõtteid.

Komisjon uuris 2014. aastal, kas praegune CE-vastavusmärgise kord on rahuldav. Hindamise tulemused näitavad üldist rahulolu CE-vastavusmärgisega, mida peetakse asjakohaseks ja mõjusaks. Hindamine näitas ka, et CE-vastavusmärgise puhul ei ole põhjalikud muudatused vajalikud, kuid vaja on saavutada suurem järjepidevus ja vältida eri õigusaktide erinevaid nõudeid ning käsitleda mitmest osast koosnevate toodete küsimust²⁶.

Komisjoni CE-vastavusmärgise veebisait toimib ühtse kontaktpunktina, kust saab teavet CE-vastavusmärgise kohta kõigis ELi/EFTA keeltes²⁷ ja mida ajakohastatakse korrapäraselt. CE-vastavusmärgise veebisaidi külastuste arv²⁸ tõendab selle teabe sidusrühmadele kättesaadavaks tegemise tähtsust.

Samal ajal on viimase nelja aasta jooksul oluliselt vähenenud Euroopa Komisjonile CE-vastavusmärgise kohta saadetud kirjalike küsimuste arv (vähem kui 100 küsimust aastas võrreldes peaaegu 400 küsimusega nelja aasta eest).

Veebisaidil avaldatud põhjaliku teabe tulemusena suurenesid sidusrühmade teadmised CE-vastavusmärgisest ning kasvas nende teadlikkus õigustest ja kohustustest, mis tulenevad ELi ühtlustatud õigusaktidest. Lisaks sellele on küsimused ise praegu keerukamad, üksikasjalikumad ja läbitöötatumad, mis näitab CE-vastavusmärgisega seotud nõuete head tundmist.

²⁶ Komisjoni talituste töödokument SWD(2014) 23 tööstustooted käsitlevate siseturu õigusaktide hindamise kohta, mis on lisatud teatisele COM(2014) 25 tööstustoodete siseturu tuleviku kohta.

²⁷ https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en.

²⁸ 616 489 külastust ajavahemikul 11. juulist 2016 kuni 27. septembrini 2017.